

Az Ige növekedése

Lekció: 2Kor. 3.12-4.6

Textus: Apcsel. 6.8-7.60

2009. márc. 29.

Gazdagrét

Jézus képe rajtunk

Az előző fejezetben arról olvastunk, hogy az első gyülekezetben, amelyet a testvérek teljes egysége, szeretete, az imádság lelkülete és a Szentlélek ereje jellemzett, zúgolódás és irigység ütötte fel a fejét. A görögül beszélő (diaszpóra) zsidók ellentétbe kerültek a héber ajkú zsidókkal, mert úgy látták, hogy az ő csoportjukhoz tartozó özvegyekre nem jut annyi figyelem, mint a másik csoporthoz tartozókra. A gyülekezet vezetői, az apostolok azt a megoldást javasolták, hogy válasszanak hét férfit a görögül beszélők közül, akik figyelemmel kísérik azt, hogy a feszültség oka megszűnjön. Amint a döntés megszületett, *„az Isten igéje ... terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben.”* (6.7) Azaz a bölcs és Lélektől vezetett strukturális váltás Isten eszköze volt a misszió kibontakozásában. Az első gyülekezet azonban szinte azonnal egy újabb akadállyal találja szembe magát: az üldözéssel. Az üldözés pedig éppen az egyik kiválasztott, István vértanúságával kezdődött. Én azonban nem a vértanúságról kívánok elsősorban beszélni, hanem arról, ami elvezetett a kereszténység első mártírjának halálához: A Szentlélek Jézus Krisztus képére formálta Istvánt. A Lélek olyan mértékben jézusivá formálta őt, hogy a világ minden Jézus elleni gyűlölete ellene fordult. A szuverén Isten hatalma pedig – amint később látni fogjuk – az Ige további növekedésére, terjedésére fordította az üldözést.

A mai Ige tehát azzal a kérdéssel szembesít minket, hogy kinek a képe tükröződik vissza rólunk? Kit, mit látnak, ha ránk néznek, amint bennünket figyelnek mások? Mi az a „kép”, amelyet szemlélünk, és amely formál bennünket? Erőtéljes, hatásos példák vannak előttünk, amelyek a saját képükre akarnak formálni. Popsztárok, akiknek képét visszatükrözik tinédzsereink. Befolyásos, sikeresnek tartott emberek, akiknek hiteltelenségét és gátlástalanságát gyakran visszatükrözik a mi cselekedeteink is. „Megmondó emberek”, média személyiségek, akiknek bölcsességét visszhangozzák szavaink. Békétlen, panaszkodó, elégedetlen emberek, akiknek lelkülete átjár és átformál minket is.

Pál apostol valami egészen más valóságról beszél: *„Mi pedig, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre.”* Hogyan tette a Szentlélek jézusivá Istvánt, és mit jelent jézusivá lenni ma?

I. A Lélekkel teljes ember: jézusi erők

Istvánt, a Lélekkel teljes embert, jézusi erők jellemezték. Konkrétan három dologról hallunk: telve volt kegyelemmel, erővel és bölcsességgel.

Az első kettőt együtt kell látnunk: a Szentlélek által kegyelemmel és erővel teljes férfi. E kettő együtt volt jelen Jézusban is, és meggyőződésem, hogy amint a Lélek

egyre inkább Jézus képére formál át bennünket, mind a kegyelem, mind az erő megjelenik az életünkben. A kegyelem a szeretet, a szívesség, a jóság, a készségesség, az előzékenység, az együttérzés. Az az ember van telve kegyelemmel, aki jézusi szeretettel fordul a többiekhez. Érzékeny és könnyörületes. Ugyanakkor István erővel is telve van, amely abban mutatkozott meg, hogy „*nagy csodákat és jeleket tett a nép között.*” Ismerte Jézus Krisztus hatalmát a bűn, a betegség, a megkötözöttség és az ördög felett, és élt ezzel az erővel. Nem saját erejéről van szó, hanem arról az erőről, felhatalmazásról, amely a Jézus Krisztussal való közeli, bensőséges és elkötelezett kapcsolatból fakad. A Szentlélekkel teljes emberben kibontakozik a kegyelem, és megjelenik az erő, mégpedig a kettő együtt, egymással összhangban és arányos mértékben. Mi ennek a jelentősége?

A kegyelem erő nélkül olyan kedvesség, jó szándék, amely lényegében tehetetlen. Ha valaki személyiségében ezeket a jegyeket hordozza, tehát alapvetően kedves, szívélyes, figyelmes, az jó, de ettől nem feltétlen Lélekkel teljes ember. Lehet kedves, és mégis erőtlenséges, aki nem ismeri Jézus Krisztus hatalmas erejét, szabadításának valóságát. Hasonlóan, ha valaki látszólag erővel tudja képviselni Jézus evangéliumát, de ez nem párosul jézusi kegyelemmel, szelídséggel, szeretettel, megkérdőjelezhető, hogy valóban Jézus ereje jelenik meg rajta keresztül, vagy csak saját, erőteljes, esetleg erőszakos természete. A Szentlélek Jézus kegyelmét és Jézus erejét munkálja ki bennünk.

István telve volt bölcsességgel is, ami abban mutatkozott meg, hogy hiába vitatkoztak vele, „*nem tudtak szembeszállni azzal a bölcsességgel és Lélekkel, amellyel beszélt.*” Nyilvánvalóan ez arra vonatkozik, ahogyan Jézust, mint Messiást hirdette azoknak a zsidóknak, akik szembeszálltak vele. Ez a bölcsesség a Szentléleknek egy különleges és drága ajándéka. Hadd világítsam meg egy személyes példával!

Sok évvel ezelőtt történt, hogy – Lélekkel telve, a Szentlélek által szorongatva – otthoni munkavégzés közben azért imádkoztam, hogy Isten adjon lehetőséget arra, hogy Jézusról beszéljek nem hívő embereknek. Aznap este, a Moszkva téren keresztül haladva, megláttam néhány fiataalt, akik egy kérdőívvel a kezükben megszólítottak járókelőket. Megvártam, amíg hozzám érkeznek, és a kérdőívezésből hosszan tartó beszélgetés lett. Ebben a beszélgetésben hihetetlen erővel tapasztaltam meg a Szentlélek vezetését és bölcsességét. Úgy érveltem, hogy közben magam is tudtam, ez a világosság, értelem és erő nem valami állandóan a birtokomban lévő képesség. A Lélek jelenlétének és munkájának a másik következménye az volt, hogy ezeket a fiatalokat nagyon erőteljesen megérintette az evangélium. Volt, aki keresztény lett, és voltak, akikkel utána hónapokon, sőt, éveken keresztül tartottam a kapcsolatot. Ez a tapasztalat világítja meg számomra, amit Lukács Istvánról írt: nem tudtak szembeszállni azzal a bölcsességgel és Lélekkel, amellyel beszélt. Nem egy általánosan meglévő bölcsesség és ismeret vezette itt Istvánt, hanem a Szentléleknek egy különleges megnyilvánulása.

A Lélek jézusi kegyelemmel, jézusi erővel, és jézusi bölcsességgel ruházta fel Istvánt. Ahogy István Jézus Krisztust helyezte élete középpontjába, ahogyan őt imádta és neki engedelmes életet élt, a Szentlélek kiáradt rá, és Jézus képére formálta. A Szentlélek ugyanígy szeretne bennünket is formálni, ahogyan Jézus Krisztust helyezzük istentiszteletünk és életünk középpontjába. A Lélek jézusi erővel szeretne

felruházni bennünket. Tartsunk bűnbánatot a felett, hogy megoltottuk, megszomorítottuk őt! Fájlaljuk, hogy ellenálltunk annak, ahogyan a Szentlélek Jézus ábrázatára kívánt formálni bennünket! Lássuk be, milyen messzire kerültünk attól, amire az Úr elhívott és megváltott bennünket!

II. A Lélekkel teljes ember: jézusi szenvedés

István azonban nemcsak jézusi erővel bír. Megdöbbenő módon osztozik annak sorsában, akinek kegyelme, ereje, és bölcsessége megjelent életében. A Lélek Jézus szenvedésébe is belevezeti Istvánt. Lássuk a meglepő párhuzamokat!

A Lélek Istvánban meglévő jelenléte hasonló ellenségeskedést váltott ki, mint Jézus esetében. Amikor ellenfelei látták, hogy nem bírnak ellenállni a benne lakozó bölcsességnek, erőszakhoz folyamodtak. Fellázították a tömeget, rárohantak, elfogták, majd a nagytanács elé rángatták és hamis tanúkat állítottak ellene, akik kifordították szavait: *„Ez az ember állandóan e szent hely és a törvény ellen beszél. Hallottuk is, amikor azt mondta, hogy az a názáreti Jézus lerombolja ezt a helyet, és megváltoztatja azokat a szokásokat, amelyeket Mózes hagyott ránk.”* A vád ismerős. István a nagytanács előtt, angyalhoz fogható elváltozott arccal kifejti üzenetét.

István védőbeszéde jézusi üzenet. Történeti példákon keresztül bemutatja azt, hogy az Úr szabad ott megjelenni és ott cselekedni, ahol ő akar, és ezért nincsen helyhez, a szent földhöz, a szent templomhoz, és a szokásokhoz, tradíciókhoz kötve. Ezzel együtt arra is rámutat, hogy hogyan üldözték az Úrtól küldött és ihletett prófétákat őseik, majd pedig egészen bátran így summázza beszédét: *„Ti kemény nyakú, körülmételetlen szívű és fülű emberek, mindig ellene szegültök a Szentléleknek, atyáitokhoz hasonlóan ti is. A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok? Meg is ölték azokat, akik megjövendölték az Igaznak eljövetelét. Most pedig az ő árulóivá és gyilkosaivá lettetek...”* Ezek a szavak egybevágóan azzal, ahogy Jézus szembesítette a vallásos vezetőket keményszívűségükkel (Mt. 23.29-37). Ugyanaz a Szentlélek hatalmazza fel Istvánt a vallásos vezetők keményszívűségének és istentelenségének leleplezésére, mint aki Jézusban is ezt munkálta. István nyilvánvalóan ismeri szavai súlyát, és érzi, hogy ez még jobban felkorbácsolja az ellene feszülő indulatokat, de a Szentlélek szorongatása alatt, Jézushoz hasonlóan, prófétai módon kimondja az igazságot.

A Szentlélek ránk ruházza a Jézus nevéről való vallástétel terhét. A Heidelbergi Káté azt tanítja a keresztyén ember prófétai tisztéről, hogy Jézus bennünket Szentlelkével felkent arra, hogy nevéről vallást tegyünk (HK. 32.). Ott és akkor Jézus nevéről vallást tenni azt jelentette, hogy István néven nevezi a nagytanács tagjainak keményszívűségét. De a Lélek mindig az aktuális helyzetben, a konkrét valóságban szeretne bennünket jézusivá tenni azáltal, hogy ott Jézust képviseljük, róla teszünk vallást. Ennek feszültségét mindannyian ismerjük. A konkrét helyzetben történő vallástétel Jézusról ritkán jár konfrontáció és feszültség nélkül. Érezzük, hogy ennek tétje van, és a tét az lehet, hogy bolondnak néznek, hogy elszigetelődünk, hogy félremagyarázzák és ellenük fordítják szavainkat (vagy éppen cselekedeteinket, hiszen a vallástétel ebben az értelemben nem kizárólag szó lehet). De világosan kell látnunk, hogy ezekben a helyzetekben, amelyek elkészítetnek számunkra, két lehetőség van:

vagy megvalljuk Jézust, vagy elhallgatjuk, azaz megtagadjuk őt. Az egyik a Szentlélek indítása szerint való, gyakran konfliktust okoz, de ugyanakkor mélyíti, erősíti a Jézussal való kapcsolatunk, és része annak, ahogyan őt szemlélve elváltozunk ábrázatára. A másik az emberi biztonság útja, amely ugyanakkor megoltja a Szentlélek tüzét életünkben, és figyelmünket Jézus szemléléséről önmagunk védelmére irányítja. A Lélek Jézusra irányítaná figyelmünk, Jézust állítaná a középpontba, és a Jézussal való kapcsolatunkat mélyítené el. Mi pedig oly gyakran magunkat állítjuk a középpontba, és közben panaszkodunk, hogy Jézus távoli és erőtlenség vagyunk.

A jézusi üzenet éktelen haragot vált ki István hallgatóiból, akik rárohannak, kivonszolják a városon kívülre, eszeveszett dühükben halálra kövezik. Mindeközben a Lélek továbbra is, sőt, minden eddiginél egyértelműbb és megdöbbentőbb módon formálja ki Jézus arcát Istvánban. István jézusi módon hordozza el a mártírságot.

Három mondatáról tudósít Lukács evangélista. Az első: „*Íme, látom az eget megnyílván, és az Emberfiát, amint Isten jobbján áll.*” Isten dicsőségét szemléli akkor, amikor ellenfelei acsarkodnak ellene. Hasonló szabadsággal tesz bizonyosságot az Atya és Jézus jelenlétéről, mint Jézus Pilátus előtt, amikor azt mondja, hogy semmi hatalma nem volna felette, hacsak felülről nem adatott volna neki. És mégis, bár azt mondtam, hogy István, a Lélekkel teljes ember jézusi módon hordozza a szenvedést, ezen a ponton fel kell hívni a figyelmet egy jelentős és sokat mondó különbségre. Míg István, az első vértanú egy különleges mennyei látomásban részesül, amelyben Urát, Jézust látja, aki hamarosan fogadja őt, Jézus a kereszten nem látja hasonlóan az Atyát. Istvánnak megnyílik az ég és a menny dicsősége, Jézusnak pedig elsötétedik az ég, elhomályosul, sőt, eltűnik az Atya világossága, közelsége: „*Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?*” (Mt. 27.46). Jézus átokhalált halt bűneinkért, István mártírhálált halt Jézusért. Jézus elszakadt az Atyától a bűn súlya alatt, István eggyé lett Jézussal teljes odaadásában és engedelmisségében.

István második és harmadik mondata viszont azonos azzal, ahogyan Jézus imádkozott a kereszten: „*Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!*”, majd az utolsó szó: „*Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!*” Az első imádság a teljes bizalom imája, amikor a halálra készülő az Úrra bízta magát, a második az ellenségért való imádság, felülmúlhatatlan példája, amelyben a halálba távozó kivégzőiért könyörög. Így senki sem imádkozik saját erejéből és belátásából kivégzése pillanatában. Így csak az imádkozik, akiben a Szentlélek által Jézus formálódik ki. Így csak Jézus imádkozik – a Szentlélek által követőjében, a keresztyén egyház első vértanújában, akit azóta ezrek és ezrek követtek és követnek ma is.

Előttünk egy ember, Jézus egy hús-vér követője, akinek arcán csodálatos és hihetetlen világosan rajzolódik ki Jézus képe. Annak a Jézusnak a követője, akit mi is követünk. Az a Szentlélek lakik benne, aki bennünk is lakozik. Az a Jézus várta a mennyben, aki bennünket is vár. És mégis érezzük, hogy egészen más, mint mi. Érezzük, hogy a mi arcunkról oly sok minden tükröződik vissza. Szívünk mélyén érezzük, hogy milyen maszat, homályos, torz az a Jézus-kép, amit mi hordozunk. Pedig aki azt mondta, „*sötétségből világosság ragyogjon fel*” (2Kor. 4.6), a mi szívünkben is világosságot gyújtott, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán. Figyeljünk hát rá, őszinte bűnbánattal szemléljük őt a

dicsőítésben, könyörögjünk, hogy Szentlelkével betöltsön minket, és ragyogtassa fel Jézus képét rajtunk! Ámen!